

DIALOOG TUSSEN JODEN EN CHRISTENEN

Ieder jaar wordt voorafgaande aan de Bidweek voor de Eenheid van de christenen door onze Kerk op 17 januari de Dag van het Jodendom georganiseerd. Die koppeling wil de nadruk leggen op de nauwe band tussen het jodendom en het christendom. De laatste jaren koos het bisdom van 's-Hertogenbosch voor een studiemoment live of online. Dit jaar hebben wij gekozen voor een andere formule. Er is in Tilburg een korte film opgenomen die wij binnen ons bisdom verspreiden. In de plaatselijke synagoge had ik een mooi gesprek met joodse mensen en daarna heb ik een wandeling gemaakt naar plekken die met de joodse presentie in Tilburg te maken hebben.

Belast verleden

De relatie tussen joden en christenen is ernstig belast door de Shoah. De megamoord op zes miljoen joden was het werk van de nationaalsocialisten. Maar

christenen erkennen dat het eeuwenoude christelijk anti-judaïsme voeding heeft gegeven aan de nationaalsocialistische terreur. Tegen die achtergrond past christenen in de dialoog met het jodendom diepe schaamte om het verleden. Dat verleden leert ons dat de dialoog tussen joden en christenen principieel met respect en bescheidenheid moet worden gevoerd.

Dispuut over de Messias

Christenen beseffen dat zij van huis uit jood zijn. Als Kerk staan wij op de schouders van Israël, als het volk van Gods eerste liefde. De God die wij aanbidden is de God die in de loop van Israëls geschiedenis steeds meer contouren heeft gekregen. Het is de God van de Thora, de God van de psalmen en profeten. Over die God doen christenen overigens uitspraken die joden niet kunnen meemaken. Het gaat dan vooral om de plaats van Jezus in de heilsgeschiedenis. Is Hij de beloofde Messias? Meer nog: Is God zelf in Jezus bij ons gekomen? Christenen, die staan in de brede katholieke traditie, zullen die vragen bevestigend beantwoorden. Voor christenen is de heilige God, op het hoogtepunt van de tijd, in Jezus mens geworden. Dit geloofsgeheim is nauw verbonden met het belijden van God als de Drie-ene. Voor joden is dit belijden een brug te ver. Met andere woorden: over God van de Schrift worden door joden en christenen verschillende uitspraken gedaan.

Intense vraag

De weigering van de meeste joden om Jezus als Gods Gezalfd te accepteren laat christenen niet onberoerd. Ook christenen beseffen dat de voltooiing van Gods verlossend handelen nog uitstaat. Onze wereld draagt vaak meer het karakter van Goede Vrijdag dan van de Paasmorgen. Er is nog zoveel duisternis, nog zoveel lijden en geweld. Ook wij zien dan ook gespannen uit naar een wereld van vrede en gerechtigheid. Tegen die achtergrond herinner ik graag aan de woorden van de katholieke theoloog Romano Guardini. Bij het laatste oordeel, zo schreef hij, zal God mij over mijn levensweg vragen stellen. Maar, zo vervolgt hij, ik zal God ook een tegenvraag stellen: "Waarom Heer deze verschrikkelijke omwegen naar het definitieve heil?" Met andere woorden: waarom moet deze onheilsgeschiedenis na Pasen nog zo lang doorgaan? Juist deze vraag maakt het gebed van joden én christenen om de definitieve komst van de messiaanse Verlosser des te dringender.

Leer en leven

Wat betekent dit voor het alledaagse leven? Zowel binnen het jodendom als het christendom gaat het immers niet alleen om de leer maar vooral ook om het leven. Leven volgens de wil van God. Of anders gezegd: naast de rechte leer gaat het ook om het oprechte handelen in gehoorzaamheid aan God. Joden en christenen kunnen in dat opzicht

samen optrekken. Wij mogen tekens oprichten van het Koninkrijk dat wij verwachten. Tekens van liefde en dienstbaarheid; van vergeving en verzoening, van recht en vrede.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda

(n.b. ma-vr 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal tenzij anders vermeld)

februari

- 1 13.30 bestuur Laudato Si
- 2 10.00 stafvergadering
15.30 dekensvergadering
- 4 12.00 Eucharistie kathedraal i.v.m. 15 jaar Radio Maria
- 5 Eucharistie
- 6 11.00 permanente raad
- 7 10.00 DPO
- 8 11.30 Orde van Malta
- 9 10.00 stafvergadering
14.00 priesterraad
- 10 10.00 overleg lezing Duurzaamheid
- 12 Eucharistie
- 13 12.00 Laudato Si, Utrecht
- 14 11.00 bisschoppenvergadering
20.00 Oeteldonks concert
- 15 19.00 leeskring Utrecht
- 16 10.00 stafvergadering
15.30 REA
- 17 10.30 platform Oecumene
- 19 Eucharistie
- 22 **Aswoensdag**
Eucharistie + askruisje
- 23 10.00 stafvergadering
15.00 Kathedraal Kapittel
- 24 viering 175 jaar zusters Dominicanessen, Nijmegen
- 26 10.00 Eucharistie plechtigheid van de uitverkiezing, kathedraal
- 28 14.00 gesprek kapel Velp

benoemingen/ontslagen

De eerwaarde heer **M.A.C.G.M. van der Heijden** te Volkel: per 1 januari 2023 eervol ontslag als diaken van de parochie heilige Michaël te Schijndel wegens emeritaat.

Mevrouw drs. **J.M. Kodden** te Veghel: per 1 januari 2023 tevens zending als pastoraal werker ten behoeve van het Dovenpastoraat.

De heer drs. **M.J.A.C. Hollinger** te Nijmegen: per 1 januari 2023 tevens zending als pastoraal werker ten behoeve van de geestelijke verzorging in de Penitentiaire inrichting Grave.

Mevrouw drs. **E.C. Verhagen** te Tilburg: per 1 januari 2023 de opdracht als diaconaal werker ten behoeve van het Justitiepastoraat en Pastoraat woonwagenebwoners.

De eerwaarde heer **J.A.M. van den Bosch** te Sint-Oedenrode: per 1 januari 2023 benoeming als diaken van de parochie Heilige Michaël te Schijndel.

Mevrouw **I.T.M. van Neer-Bruggink** te Helmond: per 1 januari 2023 de opdracht als coördinator voor missionair familie- en gezinspastoraat in de parochie Heilige Lambertus te Helmond.

De heer drs. **L.H.J.M. Theunisse** te Tilburg: per 13 mei 2023 eervol ontslag van de zending als pastoraal werker binnen Amarant te Tilburg wegens emeritaat.

In memoriam

Op 17 december 2022 is te Eindhoven overleden de zeereerwaarde heer drs. **Johannes Christianus Antonius Maria van Vroonhoven**, emeritus-pastoor van de parochie Heilige Severinus te Hapert.

De zeereerwaarde heer Van Vroonhoven is geboren in Eindhoven op 12 juni 1932 en tot priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 26 mei 1956.

Zijn eerste benoeming in het bisdom van 's-Hertogenbosch was als kapelaan van de parochie Sint Lambertus te Someren-Eind van 1956 tot 1959. Vervolgens was hij werkzaam als kapelaan van de parochie O.L. Vrouw van de Rozenkrans te Eindhoven vanaf 1975 parochie Tongelre) van 1959 tot 1977.

Per 1 november 1977 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie Heilige Severinus te Hapert uit welke functie hem wegens emeritaat per 1 Juli 1997 eervol ontslag is verleend. In zijn emeritaat heeft hij nog vele jaren in Hapert assistentie verleend.

Op 1 januari 2023 is te Eindhoven overleden de zeereerwaarde heer **Paulus Johannes Rens**, emeritus-pastor van de parochie Heilige Oda te Sint Oedenrode.

De zeereerwaarde heer Rens is geboren in Tilburg op 16 augustus 1940 en tot priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 28 april 1973.

Zijn eerste benoeming in het bisdom van 's-Hertogenbosch was in 1970 als pastoraal medewerker in de parochie H. Johannes Bosco, waar hij na zijn priesterwijding kapelaan werd. In 1979 werd hij benoemd tot pastor van de parochie Woensel-Zuid te

Eindhoven, waarnaast hij vanaf 1981 tevens werkzaam was als pastor van Huize Zonhove te Son. In 1984 werd hij benoemd als pastor voor huwelijkspastoraat in de parochies Woensel-Midden en Woensel-Zuid te Eindhoven voor een periode van 3 jaar en in 1987 (naast zijn werkzaamheden in Huize Zonhove) tot pastor van de Kardinaal de Jongstichting in Breda, uit welke functies hem wegens OBU per 1 augustus 2000 eervol ontslag is verleend. Vervolgens bleef hij assistenties verlenen in Tilburg en Best.

Na een verblijf van enige jaren in Rome werd hij per 14 mei 2010 benoemd tot pastor (assistent) en lid van het pastorale team van de parochie Heilige Oda te Sint Oedenrode uit welke functie aan hem per 1 mei 2015 vanwege zijn gezondheid eervol ontslag werd verleend.

Mogen zij rusten in vrede!

Actie Kerkbalans

Actie Kerkbalans 2023 is van start gegaan.

In januari doen vele parochies mee aan de Actie Kerkbalans 2023. Tijdens deze actieperiode zal aan u als parochiaan om een financiële bijdrage gevraagd worden, zodat uw parochie ook in 2023 kan doen waar we als Kerk voor staan. Het thema van de actie is ook voor dit jaar 'Geef vandaag voor de Kerk van morgen', want ook in de toekomst willen we samen Kerk zijn en naar elkaar omzien. Als Kerk willen we van betekenis zijn voor mensen die verdieping en ontmoeting zoeken en bovendien uitnodigend zijn voor jonge mensen die hun leven nog voor zich hebben. Zeker in deze tijd van forse inflatie en uit de pan rijzende energielasten is uw steun

meer dan welkom. Uw financiële bijdrage is noodzakelijk om te kunnen blijven bestaan en daarom doet de parochie ook dit jaar weer een beroep op u.

We hopen dat uw parochie weer op u mag rekenen! Dankzij uw bijdrage kan de Kerk van waarde blijven voor al haar parochianen en plannen maken voor de toekomst. Door vandaag te geven, kan de Kerk blijven doen waar ze al eeuwenlang voor staat. Op naar de kerk van morgen! Bij voorbaat hartelijk dank voor uw steun!

Armoedeonderzoek 2022

Eens in de drie jaar doet Knoop-punt Kerken en Armoede onderzoek naar wat diaconieën, parochiële caritasinstellingen en andere kerkelijke organisaties in Nederland doen op het gebied van armoede. In 2022 heeft dit onderzoek ook plaatsgevonden. Hierbij is tevens gekeken naar wat deze organisaties onderscheidt van andere partijen en welke (maatschappelijke) ontwikkelingen te zien zijn. Het onderzoek leverde twee belangrijke uitkomsten op:

1. Kerken hebben oog voor groepen die buiten de boot vallen, omdat ze bijv. geen recht hebben op steun van de overheid of andere organisaties (denk aan ongedocumenteerden en mensen met een inkomen net boven lage inkomensgrens).
2. 'Gewone burgers' weten niet dat ze bij de kerk aan kunnen kloppen voor steun of denken dat ze dan lid moeten zijn of

worden. Tegelijkertijd zijn mensen, die wel steun van de kerk krijgen terwijl ze zelf niet zoveel met kerk hebben, 'blij ver-rast' dat dat kan.

Mensen in armoede worden bereikt doordat parochianen, dia-kens, pastores e.a. zelf actief erop uittrekken.

In een tijd waarin de armoede in Nederland toeneemt, heeft de Kerk een unieke en belangrijke bijdrage te leveren. Vanuit de christelijke opdracht tot naastenliefde roepen de uitkomsten van het Armoedeonderzoek 2022 ons op om de kloof, die er bestaat te dichten. Hoe we dat in samenwerking kunnen doen: daarover wordt tijdens de landelijke Armoedeconferentie op 30 januari 2023 gesproken en nagedacht. Op deze conferentie wordt het rapport Armoedeonderzoek 2022 aangeboden aan de minister voor Armoedebeleid, Carola Schouten. Mgr. De Korte zal -net als scriba René de Reuver- een reactie geven op het onderzoek en er zijn diverse workshops.

De magie van Valentijn

Kennen de kinderen het echte verhaal van Valentijnsdag?

Op 2 februari komen op start.verus.nl een korte film en werkvormen online om in de klas aandacht te besteden aan Valentijnsdag. Een verhaal dat niet alleen gaat over liefde, maar vooral over het weer goed maken als je ruzie hebt gehad. In de film is ook op speelse wijze het bijbelverhaal van de verloren zoon verwerkt. Daarom is dit materiaal bij uitstek geschikt om op of rond Valentijnsdag (14 februari) stil te staan bij burgerschap en levensbeschouwing. Daarnaast spelen enkele bekende acteurs een rol in deze film zoals Klaas van Kruistum,

Ricky Koole en Birgit Schuurman, die het kijken zeker de moeite waard maken.

De serie en verhalen zijn een initiatief van de onafhankelijke Stichting Het Grote Verhaal in samenwerking met Verus. Het doel van deze stichting is om de verhalen uit de joods-christelijke traditie op een eigentijdse wijze aan jongere generaties te presenteren. Deze verhalen hebben onze samenleving door de eeuwen heen beïnvloed.

Daarom is het belangrijk dat kinderen er kennis mee maken, zodat ze veel westerse kunst, muziek, taal en cultuur beter kunnen begrijpen

De afdeling familiepastoraat zal het ook onder de aandacht van de scholen gaan brengen en delen via de social media.

Veertig dagen de tijd

De veertigdagentijd is de periode van voorbereiding op het hoogfeest van Pasen. Het is een tijd van bekering waarin de geloofsleerlingen, na de plechtigheid van de uitverkiezing, zich als doopleerlingen verder voorbereiden op hun doopsel, vormsel en eerste communie in de Paasnacht. Maar ook voor reeds gedoopten is de veertigdagentijd een tijd van bekering. Zij worden uitgenodigd om middels vasten en onthouding ruimte te maken in hun leven van alledag, om met extra aandacht te luisteren naar de heilige Schrift en de sacramenten te ontvangen. De veertigdagentijd is dan ook een

periode bij uitstek voor catechese voor alle gelovigen: jong, oud en voor iedereen daar tussen. Geïnteresseerd? Informeer eens in uw parochie naar het catechese-aanbod. Alle parochies hebben drie suggesties voor catechese in de veertigdagentijd ontvangen!

De Wonderlijke 7

De ontdekkingsreis 'de Wonderlijke 7' op 1 juli in Nijmegen staat in de steigers. De schatkist gaat al een klein beetje open! We richten ons nu even tot degenen die in parochies dicht bij de gezinnen staan.

De ontdekkingsreis naar de Wonderlijke 7 helpt ouders en kinderen deze schat van de kerk te verdiepen. Ouders en kinderen willen graag begrijpen 'hoe het zit'. Zij willen dit bovendien graag doen samen met anderen. Deze gezinnen weten dat zij straks dragers zullen zijn in hun geloofsgemeenschappen. Hoe fijn is het om te weten dat ze daarin niet alleen staan, en elkaar tot steun te kunnen zijn! Samen een dag ontspannen op weg zijn, helpt hen enorm bij het elkaar vinden en leren kennen. Dus wees uitgenodigd om met uw gezinnen te komen, ook al zijn het er maar twee! Denk aan misdienaars, kinderkoor, gezinnen uit de peuter-kleutervieringen, dat ene gezin dat vaak op zondag naar de kerk komt, enz. enz. Nodig ze persoonlijk uit. Het loont!

Wij zorgen die dag voor de rest: busvervoer (als dat gewenst is), een afwisselend programma, eten, een wonderlijke omgeving. De kosten voor dit alles bedragen € 5,- per persoon. Wilt u zeker zijn van een uitnodiging? Stuur dan een berichtje naar: familiepastoraat@bisdomdenbosch.nl

Gerardusfonds

Bisschop de Korte steunt graag diaconale en oecumenische projecten.

In dat kader is het Gerardusfonds opgericht.

Als u de bisschop wilt steunen, kunt u een gift overmaken.

Uw schenking is welkom op bankrekeningnummer:

NL48 ABNA 0403 9331 10

ten name van:
Gerardusfonds Den Bosch

Bij voorbaat veel dank!

Colofon

NieuwsBrief is een uitgave van **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De BisdomNieuwsbrief wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief graag doorgeven via mail: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T 073 523 20 20

E info@bisdomdenbosch.nl

W www.bisdomdenbosch.nl